

DATOS IDENTIFICATIVOS

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo

Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo			
Código	O05G110V01904			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 3	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe en lectura, escritura e cálculo en nenos e nenas con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.

C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar e prever as dificultades de aprendizaxe na lectura, a escritura e o cálculo.	A1 A2 A3 A4	B2 B3	C7 C22	D2 D7
Informalas e colaborar no seu tratamento.	A2 A3	B2 B3	C8 C21	D3 D9
Deseñar e aplicar estratexias de prevención e intervención psicoeducativas para a mellora da lectura, escritura e cálculo.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C9 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9

Comprender que a educación é un proceso permanente e continuado que se desenvolve a través de medios e procesos formais, non formais e informais.

Contidos

Tema	
Marco teórico-conceptual das dificultades de aprendizaxe na lectura, escritura e cálculo.	Teorías explicativas das dificultades específicas de aprendizaxe.
As dificultades de aprendizaxe nos ámbitos de lectura, escritura e cálculo.	Dificultades de aprendizaxe en lectura. Dificultades de aprendizaxe en escritura. Dificultades de aprendizaxe en cálculo.
Procedementos de avaliación e identificación das dificultades psicoeducativas en lectura escritura e cálculo.	Avaliación dos procesos lectores. Avaliación dos procesos escritores. Avaliación dos procesos de cálculo.
Procedementos de intervención no contexto das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	Intervención en dificultades lectoras. Intervención en dificultades escritoras. Intervención en dificultades de cálculo e resolución de problemas.
Métodos e procedementos de investigación nos ámbitos da lectura, escritura e cálculo e as súas dificultades.	Investigación en lectura. Investigación en escritura. Investigación en cálculo e resolución de problemas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Traballo tutelado	7.5	5.5	13
Aprendizaxe baseado en proxectos	13	32	45
Práctica de laboratorio	1	20	21
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do profesorado dos principais núcleos temáticos da materia.
Traballo tutelado	Realización de diversas actividades propostas polos docentes en función de cada un dos temas da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Descrición, identificación, prevención e intervención dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	O alumnado poderá consultar directamente ao profesor/a na aula calquera tipo de dúbida durante a realización das actividades propostas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que os profesores teñen nos seus respectivos despachos.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que os profesores teñen nos seus respectivos despachos.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Entrega das diversas actividades propostas polos profesores en relación aos contidos da materia.	10	A2 A3	B2 B3	C7 C8 C9 C21 C22 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización e defensa dun informe acerca da identificación, prevención e tratamento dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C8 C9 C21 C22 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva de opción múltiple acerca dos diversos contidos da materia.	50	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C8 C9 C21 C22 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos/as que non acudan regularmente ás clases deberán entregar os proxectos na data límite correspondente á do exame oficial que figura na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación. Así mesmo, tanto para o alumnado asistente como non asistente para superar a materia será obrigatorio superar, coa metade da puntuación máxima a alcanzar en cada caso, as metodoloxías de avaliación especificadas.

Os estudantes que non adquiren as competencias da materia, terán unha segunda oportunidade en xullo na data establecida e publicada na Web da Facultade de Ciencias da Educación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychiatric Association, **DSM-V-TR. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Washington: American Psychiatric Association. (Versión castellana, 215. DSM-V-TR. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos me**, Panamericana, 2014

Cuetos, F., **Psicología de la lectura**, Wolters Kluwer, 2008

Cuetos, F., **Psicología de la escritura**, Wolters Kluwer, 2009

- Cuetos, F., **PROLEC-R batería de evaluación de los procesos lectores**, TEA, 2007
- Cuetos, F., Ramos, J. L. y Ruano, E., **PROESC: evaluación de los procesos de escritura (2ª ed.)**, TEA, 2004
- Deaño M, **Cómo prevenir las dificultades de cálculo**, Aljibe, 2000
- Bibliografía Complementaria**
- Deaño M, **Mejora en el aprendizaje del cálculo en alumnos con debilidad cognitiva.**, Revista Portuguesa de Pedagogía, 39(2), 365-389, 2005
- Deaño M y Rodríguez-Moscoso, Y., **Fundamentación teórica del Programa de Rehabilitación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M)**, Educación-Desarrollo y Diversidad, 2002
- Deaño, M. y Tellado, F, **Instrucción basada en los procesos PASS.**, En A. Barca (Coord.), Motivación y Aprendizaje en Contextos Educativos (pp. 369- 398, En A. Barca (Coord.), Motivación y Aprendizaje en, 2009
- Deaño, M., Alfonso, S. y Tellado, F, **El D.N.: CAS. Un enfoque de evaluación, un instrumento de diagnóstico y un instrumento para el diseño de la intervención psicopedagógica. Comunicación presentada al IX Congreso Internacional Galego-Po**, 2007
- Deaño, M., Tellado, F., Iglesias-Sarmiento, V., Alfonso, S., Gayo, E. y Conde, A, **Contribuciones inclusivas y diferenciales para el aprendizaje matemático. Simposium presentado al VI Congreso Internacional de Psicología y Educación y III Congreso Nacional de Psicología y Educación.**, 2011
- Arbones, B, **Detección, Prevención y Tratamiento de dificultades del aprendizaje. Cómo descubrir, tratar y prevenir los problemas en la escuela**, 1º, Ideas propias, 2005
- Besumán, M. P, **Cartilla escolar grafológica.**, Besman Educación Infantil, D.L., 2006
- Borregón, S, **E. LECTOES: enseñanza de la lectoescritura por método fonético: prevención y tratamiento de la dislexia: manual para padres y educadores**, CEPE, 2008
- Defior, S., **Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo**, Aljibe, 2007
- Escoriza, J. (coord.), **Tratamiento educativo de los trastornos de la lengua escrita**, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barce, 2005
- Fuchs, L. S. y Fuchs, D, **Introduction to response to intervention: What, why, and how valid is it?**, Reading Research Quarterly,, 2006
- Galve, J. L, **Evaluación e intervención en los procesos de la lectura y la escritura**, EOS, 2007
- Galve, J. L., Trallero, M. y Dioses, A. S, **Fundamentos para la intervención en el aprendizaje de la ortografía: ortoleco: programa de desarrollo de la ortografía.**, CEPE, 2008
- García Madruga, J. A, **Lectura y conocimiento.**, PAIDOS, 2006
- Garrido, M., **La lectura y el modelo PASS: perfiles lectores e intervención educativ**, . Educación, Desarrollo y Diversidad,10(1), 25-50, 2007
- Gispert, D. y Ribas, L., **Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura.**, Graó, 2010
- González, M. J, **Prevención de las dificultades de aprendizaje.**, Pirámide, 2012
- González, M. J. y Martín, I, **Intervención temprana de la lectoescritura en sujetos con dificultades de aprendizaje**, Revista Latinoamericana de Psicología, 43 (1), 35-, 2011
- Iglesias-Sarmiento, V. (2004, **Dificultades selectivas de aprendizaje en procesamiento numérico y cálculo**, Revista de Educación, Desarrollo y Diversidad, 7(1,
- Iglesias-Sarmiento, V., **Dificultades de aprendizaje en el dominio aritmético y en el procesamiento cognitivo subyacente**, Ann Arbor, MI: ProQuest LLC/ UMI Dissertation Pub, 2009

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903
 Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G110V01905

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104
 Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

* Metodoloxías docentes que se manteñen; para o curso 2020-21 non hai modificacións significativas nas metodoloxías no tres escenarios docentes previstos, a única adaptación que é a relativa ao seu modo de execución . No posible escenario de

ensino mixto ou *semipresencial as metodoloxías levarán a cabo de modo presencial e virtual. Por outra banda no escenario de ensino a distancia , as metodoloxías previstas adaptaríanse a unha modalidade de execución virtual.

* Metodoloxías docentes que se modifican; non se modifica a dinámica propia de ningunha metodoloxía docente, fóra de como di o apartado anterior , a súa modalidade de execución , presencial ou virtual(no caso dun escenario mixto), e exclusivamente virtual(no caso dun escenario a distancia)

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías); No potencial escenario de docencia semipresencial , as sesións de titorización poderán realizarse de forma presencial ou no despacho virtual, baixo a modalidade de concertación previa e no horario que se estableza.

No caso dun escenario docente de modalidade a distancia , as titorizacións realizaranse unicamente polos medios telemáticos mencionados.

* Modificacións (se proceden) dos contidos a impartir; non hai modificacións nos contidos a impartir

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe: a bibliografía adicional será proporcionada ao longo do desenvolvemento da materia.

* Outras modificacións; Ferramentas para a docencia virtual. No escenario de docencia semipresencial nas aulas , a actividade docente virtual impartirase mediante o campus integra e utilizarase a plataforma Faitic como reforzo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non hai cambios nin nos instrumentos nin nos criterios de avaliación establecidos na guía docente ordinaria.

* Probas pendentes que se manteñen; todas as probas propostas na guía docente para as próximas convocatorias, mantéñense en calquera das tres modalidades previstas; presencial, mixta ou a distancia para o curso 220/21. Os criterios de avaliación , así como a súa *ponderación sobre a nota final mantéñense para todo o alumnado. Os tipos de probas de avaliación tampouco se modifican no seu contido, pero si no seu tipo de execución no caso dos dous escenarios potenciais extraordinarios previstos. Así no caso de estar nunha situación de ensino mixto ou semipresencial, as probas de avaliación poderán ser organizadas de modo presencial , dependendo das instalacións e medios dispoñibles. De non ser posible realizalas presencialmente, combinaríase a modalidade presencial coa virtual ou soamente de forma virtual. si a situación de ensino é a distancia a avaliación realizácese de forma virtual.

* Probas que se modifican, non hai modificacións

* Novas probas non se prevén novas probas de avaliación

* Información adicional, non hai.
